

† ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΥΓΟΥΣΤΙΝΟΥ Ν. ΚΑΝΤΙΩΤΟΥ

Ἐποχαιρετισμός

Ὁ Γέροντας μνημονεύων κατά τήν Μ. Ἑβδομάδα
μέ τό δισκάριον ἀνά χειρας.

Ἐύλογία τῆς Ἱ. Μ. Ἁγίου Αὐγουστίνου
στό 40/ἡμέρο μνημόσυνο τοῦ μακαριστοῦ
πατρὸς ΑὐΓΟΥΣΤΙΝΟΥ (2-10-2010)
ΦΛΩΡΙΝΑ 2010 - Τηλ.: 23850-28610

Ἀποχαιρετισμὸς μετὰ 32,5 ἔτη ποιμαντορίας *

(Ὁ συντάκτης τῆς «Σπίθας», ἀγαπητοί μου ἀναγνώσται, δυσκολευόμενος πλέον λόγω ἡλικίας ἵνα ἐκπληροῖ εἰς τὸ ἀκέραιον τὰ ἀρχιερατικά του χρέη, ὑπέβαλε παραίτησιν ἐκ τοῦ θρόνου τῆς ἱ. μητροπόλεως Φλωρίνης, ἡ δὲ παραίτησις ἐγένετο δεκτὴ ὑπὸ τῆς Ἱεραρᾶς Συνόδου. Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἡ σεπτὴ Ἱεραρχία συνέρχεται πρὸς ἐκλογὴν νέου μητροπολίτου Φλωρίνης, ὅστις θὰ μᾶς διαδεχθῆ. Εἰς τὸ παρὸν φύλλον δημοσιεύομεν χάριν τῶν φίλων ἀναγνωστῶν τὸν ἀποχαιρετιστήριον λόγον, τὸν ὁποῖον ἀπηυθύνσαμεν ἀποχωροῦντες τῆς ἐνεργοῦ ὑπηρεσίας, παρακαλοῦμεν δὲ ὅπως προσευχηθῆτε ἰδιαιτέρως διὰ νὰ ἔχωμεν καλὴν διαδοχὴν καὶ συνέχειαν τοῦ ἔργου)

ΜΕΤΑ βαθυτάτης συγκινήσεως τὴν ὥραν αὐτήν, αἰδεσιμώτατοι συμπρεσβύτεροί μου, εὐλαβέστατοι διάκονοι, ὀσιώτατοι μοναχοὶ καὶ μοναχαί, καὶ ἀγαπητοί μου Χριστιανοί, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, γέροντες νέοι καὶ μικρὰ παιδιὰ, προσφιλῆ μου πνευματικὰ τέκνα, ὅλον τὸ πλήρωμα τῆς ἐκκλησίας ταύτης, τὴν ὁποίαν μὲ ἠξίωσεν ὁ Θεὸς νὰ ποιμάνω, σᾶς ἀποχαιρετίζω καὶ σᾶς εὐλογῶ. Ὅλα τὰ πράγματα εἰς τὸν παρόντα κόσμον ἔχουν μίαν ἀρχὴν καὶ ἓνα τέλος. Οὕτω καὶ τὰ

* Ἀνάτυπο ἀπὸ τὸ φυλ. 570 - Ἰανουάριος 2000 τῆς «Χριστιανικῆς Σπίθας».

κατ' ἐμέ. Μετὰ μακρὸν χρονικὸν διάστημα διαποιμάνσεως τῆς ἀκριτικῆς ταύτης ἰ. μητροπόλεως ἤλθε τὸ τέλος τῆς ἐνταῦθα ἀρχιερατείας μου, ἤλθεν ἡ ὥρα ν' ἀποχωρήσω ἐκ τῆς διοικήσεως καὶ τῆς ἐνεργοῦ ὑπηρεσίας.

Καθὼς ἐπληροφορήθητε, ὑπέβαλα τὴν παραίτησίν μου λόγῳ τοῦ βαθυτάτου γήρατος, τὸ ὁποῖον μὲ κατέλαβε, καὶ τῆς δυσχερείας νὰ βαδίζω καὶ ἱεουργῶ. Εὐχαριστῶ δὲ σήμερον ἅπαντας οὐ μόνον διὰ τὴν κατανόησιν καὶ ἀνοχὴν ἀλλὰ καὶ διὰ τὸν σεβασμὸν καὶ τὴν στοργὴν, πού ἐδείξατε πρὸς τὴν γεροντικὴν μου ἀδυναμίαν τὰ τελευταῖα ἰδίως ἔτη, ὅτε ἡ κάμψις τῶν δυνάμεών μου ἦτο ἐμφανής. Ἄλλοτε ἀνέβαινον εὐχερῶς εἰς τὰ ὄρη καὶ τὰς κορυφογραμμὰς τῆς πατρίδος, τὴν ἀδυναμία μου ν' ἀνέλθω μίαν κλίμακα, ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ βαδίσω ἀκόμη ὑποβαστάζομαι. Τοῦτο ἀποτελεῖ τὴν κυριωτέραν αἰτίαν τῆς ἀποφάσεώς μου.

Ἡ παραίτησίς μου ἀποτελεῖ ἐκπλήρωσιν ὑποσχέσεως δοθείσης δημοσίως πρὸ ἐτῶν. Διότι, ἐὰν ἄλλοι λυπῶνται σήμερον διὰ τὴν ἐνέργειάν μου, ὑπάρχουν ὅμως καὶ ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι πρὸ πολλοῦ ἐπεθύμουν καὶ εἰσηγοῦντο ὅπως ἀπόσχω πλέον τῶν ἀρχιερατικῶν καθηκόντων. Εἰς αὐτοὺς ὑπεσχέθην τότε ὅτι, ὅταν ἴδω ὅτι δὲν δύναμαι νὰ ἐκπληρῶ τὰ ἀρχιερατικὰ μου χρέη, δὲν θὰ θελήσω νὰ ταλαιπωρῶ ἕνα λαὸν τὸν ὁποῖον ἠγάπησα καὶ ἕνα ποιμνιον τοῦ ὁποίου ἡ σωτηρία ἦτο ἡ διαρκὴς μέριμνά μου.

Ἐπειδὴ ὅμως τόσον διὰ τὸ ζήτημα τοῦτο τῆς παραίτησεως ὅσον καὶ διὰ πολλὰ καὶ ποικίλα ἄλλα ζητήματα, τὰ ὁποῖα κατὰ τὸ μακρὸν διάστημα τῶν τριάκοντα δύο καὶ ἡμίσεος (32,5) ἐτῶν τῆς ἀρχιερατείας μου ἦτο ἀναπόφευκτον νὰ δημιουργηθοῦν, ἀσφαλῶς ἐλύπησα καὶ ὅπωςδήποτε ἐστενοχώρησα πολλοὺς,

σήμερον ζητῶ τὴν συγχώρησιν πάντων. Ῥίπτων ἓνα βλέμμα εἰς τὸν ἐνθρονιστήριον λόγον, τὸν ὁποῖον ἐξεφώνησα ἀναλαμβάνων τὴν εὐθύνην τῆς ποιμνῆς ταύτης, ἀναλογίζομαι κατὰ πόσον ἐτήρησα ὅσα τότε ἐξήγγειλα. Ζητῶ λοιπὸν συγχώρησιν ἀπὸ τοὺς κληρικὸς ὅλων τῶν βαθμῶν, ἐὰν ὑπῆρξα ἔναντι αὐτῶν ἀμελῆς ἢ φορτικὸς ἢ μεροληπτικὸς ἢ χαριστικὸς ἢ ἀδικὸς εἰς τινὰς περιπτώσεις. Ζητῶ συγχώρησιν καὶ ἀπὸ τὸν εὐγενῆ λαόν, ἐὰν ὀρισμένας φορές ἐσκανδάλισά τινα ἢ παρέλειψά τι τῶν ἐπιβαλλομένων. Ζητῶ ἰδιαιτέρως συγχώρησιν ἀπὸ τοὺς νέους καὶ τὰ ἄθῳα παιδιά δι' ὅσα ὄφειλον νὰ πράξω ὑπὲρ αὐτῶν καὶ δὲν ἔπραξα. Ἐὰν ὁ ἅγιος Κοσμᾶς ὁ Αἰτωλὸς ἀναχωρῶν καὶ ἀποχωριζόμενος ἐκ τῶν Χριστιανῶν ἐζήτηί συγχώρησιν, πόσῳ μᾶλλον ἐγώ;

* * *

Εἰργάσθην, ἀγαπητοί μου, ὅσον τὸ ἐπ' ἐμοί, καὶ προσέφερα ὅ,τι ἠδυνάμην, ἀποβλέπων εἰς τὴν σωτηρίαν τῶν ψυχῶν τοῦ ποιμνίου μου. Τώρα ἔχω ἀνάγκην νὰ ἴδω καὶ ἐγὼ τὸν ἑαυτὸν μου, νὰ μεριμνήσω διὰ τὴν ψυχὴν μου, νὰ προετοιμασθῶ διὰ τὴν μεγάλην ἀναχώρησιν.

Δύο ἄστρα ἔλαμπον καὶ λάμπουν εἰς τὸν οὐρανὸν τῆς ψυχῆς μου· ὑπεράνω ὅλων τὸ ἀνέσπερον καὶ λατρευτὸν ἄστρον τοῦ Χριστοῦ, τοῦ ἐνανθρωπήσαντος Θεοῦ καὶ Σωτῆρος τοῦ κόσμου, καὶ ὑπὸ τὴν αἴγλην αὐτοῦ τὸ γλυκὺ ἄστρον τῆς προσφιλοῦς μας πατρίδος Ἑλλάδος. Ταῦτα, ἀγαπητοί μου, ἀπετέλεσαν τὸν ἀπλανῆ ὁδηγὸν καθ' ὅλην τὴν διακονίαν μου· τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου καὶ ὁ νόμος τοῦ Εὐαγγελίου ἀφ' ἑνός, καὶ ἀφ' ἑτέρου τὸ καλὸν τῆς μαρτυρικῆς μας πατρί-

δος. Ἀσφαλῶς εἰς τὴν ζωὴν μου δὲν ὑπῆρξα ἀλάθητος. Μόνος ἀλάθης καὶ ἀναμάρτητος εἶνε ὁ Θεός, ἡμεῖς δὲ «πάντες ἐσμέν ἐν ἐπιτιμίοις» (Σ. Σειρ. 8,5). Ἄλλ' Ἐκεῖνος γνωρίζει τὴν καρδίαν μου, ὅτι παρὰ τὰ λάθη καὶ τ' ἁμαρτήματά μου συμπεριφέρθη με ἀπλότητα παιδίου, χωρὶς δόλον καὶ ὑστεροβουλίαν, χωρὶς μνησικακίαν, χωρὶς εὐτελεῖς σκοπιμότητας.

Δύο σκέψεις κυριαρχοῦν τώρα ἐντός μου. Πρῶτον ἡ ἀνάμνησις καὶ ὁ ἀπολογισμὸς τῶν πεπραγμένων. Δεύτερον ἡ πνευματικὴ μου διαθήκη.

Ἄναπολῶ τὰς ἡμέρας τῆς ἐκλογῆς καὶ χειροτονίας μου ὡς ἐπισκόπου, διὰ τὴν ὁποῖαν οὐδένα παρεκάλεσα καὶ οὐδένα ἐκολάκευσα. Ἐνθυμοῦμαι τὰς ἡμέρας τῆς ἐγκαταστάσεώς μου ἐδῶ καὶ τῆς ἀναλήψεως τῶν καθηκόντων ὡς μητροπολίτου τῆς ἀκριτικῆς αὐτῆς μητροπόλεως. Πολλαὶ αἱ ἐλλείψεις καὶ μεγάλη ἡ προσπάθεια, διὰ νὰ καλυφθοῦν κενά, νὰ χειροτονηθοῦν καὶ ἐπιμορφωθοῦν ἱερεῖς, νὰ κηρυχθῇ ὁ λόγος τοῦ εὐαγγελίου, νὰ γραφοῦν ἐγκύκλιοι, νὰ γίνουιν κηρύγματα, νὰ ἐκδοθοῦν βιβλία καὶ περιοδικά, νὰ λειτουργήσουν κατηχητικά καὶ κατασκηνώσεις, νὰ ἰδρυθῇ ραδιοφωνικὸς σταθμὸς, νὰ πυκνώσῃ ὁ ἐκκλησιασμός, νὰ καλλιεργηθῇ ἡ μετάνοια καὶ ἐξομολόγησις, νὰ ἐκριζωθοῦν κακαὶ συνήθειαι καὶ εἰδωλολατρικὰ κατάλοιπα (ὡς ἡ συνοίκησις τῶν μνηστευμένων, οἱ φωτιῆς τῶν Χριστουγέννων, ὁ καρνάβαλος κ.ἄ.), ν' ἀντιμετωπισθῇ τὸ κύμα τῆς ἐκκοσμηκεύσεως καὶ τῆς ποικίλης διαφθορᾶς (νυκτερικὰ κέντρα, καλλιστεία, ἀντεθνικαὶ ταινίαι κ.ἄ.), νὰ καταπολεμηθοῦν παλαιότεραι καὶ νεώτεραι αἱρέσεις (χιλιασμός, οἰκουμενισμός κ.ἄ.), ν' ἀναχαιτισθῇ ἡ ἐρήμωσις τῆς ὑπαίθρου, ἡ μετανάστευσις, ἡ ὑπογεννητικότης καὶ ἡ οικονομικὴ ἀποδυνάμωσις (ἐκτρώσεις, πολυεθνικαὶ ἐπιχειρή-

σεις, καζίνο κ.ά.). Ταῦτα ἐνθυμοῦμαι ἐπιτροχάδην ῥίπτων τὸ βλέμμα εἰς τὸ παρελθόν.

Οἱ γέροντες, ἀγαπητοί μου, τρέφονται μὲ ἀναμνήσεις. Ἀλλὰ δι' ἐμέ ὅλα αὐτὰ δὲν ἀποτελοῦν μόνον ἀναμνήσεις. Ἀποτελοῦν τὴν ζωὴν καὶ πολιτείαν μου, καὶ εἶνε τρόπον τινὰ ἡ μικρά μου πνευματικὴ κληρονομία, τὴν ὁποίαν ἀφήνω εἰς τοὺς μετ' ἐμέ. Διὰ τοῦτο πρὸς αὐτοὺς τώρα θὰ στρέψω τὸν λόγον. Μιμούμενος καὶ ἐγὼ σήμερον Γρηγόριον τὸν Θεολόγον ἀποχαιρετίζω πρῶτον τὴν σεπτὴν Ἱεραρχίαν τῆς Ἐκκλησίας.

* * *

Χαίρετε, ἀδελφοί μου συνεπίσκοποι, ἀρχιερεῖς τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἀρχιποιμένες τοῦ λαοῦ, οἱ συγκροτοῦντες τὴν χορείαν τῆς σεπτῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. Σᾶς εὐχαριστῶ, διότι πολλάκις ὄχι μόνον μὲ ἠνέχθητε ὡς γεροντότερον τῶν ἱεραρχῶν ἀλλὰ καὶ μὲ περιβάλατε μὲ ἀγάπην. Ὁ ἐπίσκοπος Αὐγουστῖνος σᾶς ζητεῖ συγγνώμην, διότι ἤλθον στιγμαί ἐν τῇ συνεργασίᾳ μεθ' ὑμῶν, κατὰ τὰς ὁποίας λόγῳ τῆς ὀξύτητος τοῦ χαρακτήρος του σᾶς ἐλύπησε. Δὲν θ' ἀκούσετε πλέον τὴν φωνὴν του νὰ σᾶς στενοχωρῇ. Ἀποσύρεται εἰς ἓνα κελλίον *«ἐαυτῷ καὶ Θεῷ συστρεφόμενος»*, ἐνθυμούμενος ἀγῶνας καὶ περιπετείας οἵτινες τὸν ἔρριψαν εἰς τρικυμιώδεις θαλάσσας. Τί ἄλλο ἔχω τώρα νὰ δώσω εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ὁ γέρον ἐγώ; Μόνον τὰς προσευχὰς καὶ τὰ δάκρυστά μου. Ἡ συνείδησίς μου πάντως μαρτυρεῖ, ὅτι ἐκινήθην ἐν μέσῳ ὑμῶν καὶ ὠμίλησα οὐχὶ *«ἐν λόγῳ κολακείας, καθῶς οἴδατε, οὔτε ἐν προφάσει πλεονεξίας, οὔτε ζητῶν ἐξ ἀνθρώπων δόξαν, οὔτε ἀφ' ὑμῶν οὔτε ἀπὸ ἄλλων»* (Α' Θεσ. 2,5-6), ἀλλ' ὀραματιζόμενος καὶ ζητῶν μίαν

«ἐλευθέραν καὶ ζῶσαν Ἐκκλησίαν». Παρακαλῶ εὐχέσθε ὑπὲρ ἐμοῦ, ἵνα εὕρω ἔλεος κατὰ τὴν ὥραν τοῦ θανάτου καὶ κατὰ τὴν φοβερὰν ἡμέραν τῆς προσωπικῆς μου κρίσεως ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

Χαίρετε, ἐπίλεκτοι ἄγαμοι κληρικοί μου, τίμοι ἱερομόναχοι, ἀρχιμανδρίται καὶ ἡγούμενοι, οἱ ὅποιοι συμπαραστάθητε εἰς τὸν γέροντα ἐπίσκοπον καθ' ὅλον τὸ μακρὸν τοῦτο διάστημα, καὶ χωρὶς συμφέροντα καὶ ἐγκοσμίους βλέψεις εἰργάσθητε παρ' αὐτῷ θέσαντες τὸν τράχηλόν σας ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῆς Ἐκκλησίας. Μὲ τὴν χειροτονίαν ἐκ τῶν ἀναξίων χειρῶν μου φέρετε μίαν εὐλογίαν ἀλλὰ καὶ ἓνα στίγμα· εἴσθε τέκνα τοῦ Αὐγουστίνου καὶ ἐν τινι βαθμῷ φορεῖς τοῦ πνεύματός του. Ἴσως τοῦτο σᾶς κοστίση ὡς πρὸς τὴν κατὰ κόσμον ἀνάδειξιν καὶ τὴν ἐφήμερον δόξαν. Πιστεύω ὁμως, ὅτι ἐνσυνειδήτως ἐπελέξατε τὴν ὁδὸν αὐτὴν καὶ ὅτι οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν μετανοεῖ διὰ τὴν ἐπιλογὴν. Ἐγὼ πάντως ὁ ταπεινὸς χαίρω καὶ καυχῶμαι καὶ δοξάζω τὸν Θεὸν δι' ἓνα ἕκαστον ἐξ ὑμῶν. Παρακαλῶ, κρατήσατε ἀπαραχαράκτως ὅσα παρελάβετε.

Χαίρετε, ἐκλεκτοὶ μου λευῖται, πρεσβύτεροι καὶ διάκονοι μετὰ τῶν πρεσβυτερῶν καὶ διακονισσῶν σας. Ὅταν ἐγκατεστάθην ἐδῶ μητροπολίτης, ὑπῆρχον μόνον 45 ἱερεῖς. Αἱ περισσότεραι ἐνορίαι ἦσαν κεναί. Σήμερον μὲ τὴν χάριν τοῦ Κυρίου εἴσθε 130, ὅλοι δὲ χειροτονημένοι ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ἐπίσκοπον Αὐγουστίνον. Σεῖς εἴσθε μάρτυρες, ὅτι παρ' οὐδενὸς ἐζήτησα καὶ παρ' οὐδενὸς ἔλαβον δραχμὴν κατὰ τὰς χειροτονίας. Δωρεὰν ἐλάβετε τὴν θεῖαν χάριν, δωρεὰν σᾶς ἐζήτησα νὰ τὴν προσφέρετε, μισοῦντες καὶ ἀποστρεφόμενοι τὴν φιλαργυρίαν, τὰ κατηραμένα «τυχερά», τὴν μεταβολὴν τοῦ οἴκου τοῦ Θεοῦ εἰς οἶκον ἐμπορίου. Εὐχαριστῶ πάντας ὑμᾶς διὰ τὴν ἀγάπην καὶ

ὕπακοήν ποῦ ἐδείξατε εἰς τὸ πρόσωπόν μου. Ὑπήρξατε οἱ συνεργάται μου, οἱ ὀφθαλμοί μου, τὸ στόμα μου, αἱ χεῖρες μου. Πολλάκις με εὐρήκατε ἀπαιτητικὸν εἰς τὴν ἐργασίαν, ἀλλ' ἐγνωρίζατε ὅτι ἀπαιτητικὸς ἤμην πρῶτον πρὸς τὸν ἑαυτὸν μου. Ἐγνωρίζατε καλῶς τὸ ἐνδιαφέρον μου διὰ τὴν μὴ μὴ μορφωσιν καὶ κατάρτισίν σας, εἴτε διὰ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς εἴτε διὰ τῶν ἱερατικῶν συνεδρίων, τῶν ἐγκυκλίων καὶ τῶν ἄλλων ὁδηγιῶν. Ἐγνωρίζατε ἀκόμη τὴν ἀγάπην μου. Σχεδὸν οὐδένα ἐτιμῶρησα. Ἐχετε ὡς ὑποθήκην τὰ βιβλία μετὰ τὰς ἐγκυκλίους μας. Νὰ ἐνθυμησθε τὴν ἱεράν στιγμὴν τῆς χειροτονίας σας ἕκαστος, τὰς ὑποσχέσεις ποῦ ἐδώκατε, τὰς προσδοκίας τοῦ ποιμανίου, τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου.

Χαίρετε, μοναχοὶ καὶ μοναχαί, οἵτινες γονυκλινεῖς πρὸ τῆς ὡραίας πύλης ὑπεσχέθητε ἀκτημοσύνην, παρθενίαν, ὑπακοήν. Μὴ λησμονεῖτε, ὅτι τὸ σχῆμα τοῦ βίου, τὸ ὁποῖον ἠγαπήσατε καὶ περιεβλήθητε, σημαίνει νέκρωσιν τοῦ παλαιοῦ ἀνθρώπου καὶ ἐκρίζωσιν τῶν παθῶν, ἵνα ζήσῃ ἐν ὑμῖν ὁ καινὸς ἐν Χριστῷ ἄνθρωπος. Ὁ μοναχὸς ὑπερβαίνει καὶ περιφρονεῖ τὰ θέλγητρα καὶ τὰ φόβητρα τοῦ κόσμου, ἵνα ἀρέσῃ μόνω τῷ Θεῷ. Μοναχὸς σημαίνει βία διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, κραταιὰ πάλη πρὸς τὰς ἀρχὰς καὶ ἐξουσίας τοῦ κοσμοκράτορος τοῦ αἰῶνος τούτου, ἀκοίμητος ὕμνησις καὶ δοξολογία τοῦ Ἠγαπημένου, ἄγρυπνος συνείδησις τῆς Ἐκκλησίας, ἀνύστακτος φρουρὰ τῶν ἱερῶν θεσμῶν τῆς Ὁρθοδοξίας, πρόθυμος θυσία διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ ὡραίου Νυμφίου τῶν ψυχῶν ἡμῶν. Διὸ μὴ ἀμελήσητε, ἀγαπητοί μου, τὸν ἀγῶνα τῆς μετανοίας καὶ τῆς ἀσκήσεως, τὸν ὁποῖον ἠρχίσατε.

Χαίρετε, λαϊκοὶ ἐργάται τοῦ εὐαγγελίου, ἱεροκήρυκες, ἱεραποστολικά πρόσωπα ἀφιερωμένα εἰς τὴν

ἐκκλησιαστικὴν διακονίαν, κατηχηταὶ καὶ κατηχήτριαι, κυκλάρχαι καὶ κυκλάρχισσαι. Ἡ Ἐκκλησία σᾶς ἐτίμησε καὶ σᾶς προσέλαβε συνεργάτας. Σᾶς ἐνεπιστεύθη μίαν ἐκ τῶν σπουδαιότερων διακονιῶν της, τὴν καλλιέργειαν τοῦ θεοῦ λόγου. Κρατεῖτε εἰς τὰς χεῖράς σας τὸ ἰσχυρότερον ὄπλον «πρὸς καθαίρειν ὀχυρωμάτων» (Β΄ Κορ. 10,4). Μὴ ἀμελήσητε τοῦ ἐν ὑμῖν χαρίσματος. Συνεχίσατε τὸ ἔργον, εἰς τὸ ὁποῖον σᾶς ἐκάλεσεν ὁ μέγας Σπορευὺς τῆς Γαλιλαίας καὶ Ἀλιεύς τῆς Τιβεριάδος.

Χαίρετε, ὅλοι οἱ βοηθοὶ τῶν κληρικῶν. Εἰσθε οἱ ἄμεσοι καὶ ἀπαραίτητοι συνεργάται τοῦ ἔργου των, οἱ διάκονοι τοῦ ἁγίου βήματος, τοῦ κυρίου ναοῦ καὶ τοῦ ἱεροῦ ἀναλογίου. Εἰσθε οἱ ἱεροψάλται, οἱ ὑπηρέται τῆς εὐταξίας τῶν χώρων τῆς λατρείας καὶ τῆς ἐνοριακῆς φιλανθρωπίας, οἱ ἐπίτροποι τῶν ἐκκλησιαστικῶν συμβουλίων, αἱ γυναῖκες τῶν φιλοπτῶχων ταμείων, καὶ οἱ νεωκόροι. Μὲ τὰς ὑπηρεσίας πού προσφέρετε συμβάλλετε σημαντικῶς εἰς τὴν κοσμίαν λειτουργίαν καὶ τὸν ἐξωραϊσμόν τῶν ἱ. ναῶν, εἰς τὴν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ λατρείαν, εἰς τὴν ἀξιοποίησιν καὶ τιμίαν διάθεσιν τοῦ ὀβολου τῶν πιστῶν. Ψάλλετε συνετῶς, ὑπηρετεῖτε ἐν φόβῳ Θεοῦ, διαχειρίζεσθε εὐσυνειδήτως τὸ ἱερὸν χρῆμα, ἀνακουφίζετε τὰ βάρη τῶν πενήτων, καὶ ἔσται «ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς» (Ματθ. 5,12).

Χαῖρε, λαὸς τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας. Χαίρετε, πιστοὶ ἄνδρες, σύζυγοι καὶ οἰκογενειάρχαι, τίμιοι ἐργάται καὶ ἐπιστήμονες, ἐκπαιδευτικοὶ καὶ στρατιωτικοί, εὐσυνειδήτοι ὑπάλληλοι καὶ ἐπαγγελματίαι. Ἐδέχθητε μετὰ χαρᾶς τὸν σπόρον τοῦ θεοῦ λόγου καὶ ἐφέρατε καρπούς. Ἐσπεύσατε ὡς διψῶσαι ἔλαφοι εἰς τὸ θεῖον κήρυγμα, ἠνοήξατε καὶ ἐμελετήσατε τὸν

θεῖον νόμον, προσηγγίσατε εἰς τὰ ἱερὰ μυστήρια, ἐγνωρίσατε ἐνσυνειδήτως τὴν ὁδὸν τῆς ἀληθείας, ἐγεύθητε «ὅτι χρηστός ὁ Κύριος» (Ψαλμ. 33,9). Σεῖς μὲ ἠκολουθήσατε εἰς ἀγῶνας ὑπὲρ τῆς πίστεως, ἐστηρίξατε τὸ ἔργον τῆς φιλανθρωπίας. Μὲ τὸν κόπον σας καὶ τὸν ὀβολὸν σας ἀνηγέρθησαν ἱ. ναοὶ καὶ εὐαγῆ ἰδρύματα. Ὁμολογήσατε ἐν λόγοις τὴν πίστιν καὶ ἐδώκατε ἐν ἔργοις τὴν μαρτυρίαν τοῦ Χριστοῦ. Σεῖς εἴσθε ἡ ἀπολογία μου, ἡ χαρὰ καὶ ὁ στέφανός μου. Μὴ παύσετε νὰ αἴρετε τὸν σταυρὸν σας, σταυρὸν ὑπομονῆς, συνεπειᾶς, ἀληθείας καὶ δικαιοσύνης, ἵνα ἐν τέλει βραβευθῆτε.

Χαίρετε, πισταὶ γυναῖκες, μητέρες καὶ οἰκοδέσποιναι, γαλουχοὶ καὶ τροφεῖς τῆς παιδικῆς ἡλικίας, ἐπιμελήτριαι τῆς οἰκογενειακῆς ἐστίας καὶ θαλπωρῆς. Μὴ λησμονεῖτε, ὅτι τὰ ἀνδρόγυνα θὰ σωθοῦν διὰ τῆς τεκνογονίας καὶ ἀνατροφῆς τῶν τέκνων ἐν παιδείᾳ καὶ νοουθεσίᾳ Κυρίου.

Χαίρετε, νέοι καὶ νεάνιδες, παιδιά καὶ νήπια, προσδοκία τῆς πατρίδος καὶ τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ δύσις χαιρετίζει τὴν ἀνατολήν. Εἴμεθα ἡ δύσις, καὶ εἴσθε ἡ ὠραία ἀνατολή. Εἰς σᾶς στηρίζονται αἱ ἐλπίδες μας διὰ τὸ μέλλον. Ὁ βίος οὗτος εἶνε σύντομος. Σβῆνει ὡς ὄνειρον καὶ ὡς καπνός. Μίαν φορὰν περνᾷ ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τὸν κόσμον. Ἐπωφεληθῆτε τὴν πείραν τῶν μεγαλυτέρων σας. Θέσατε ἰσχυρὸν θεμέλιον εἰς τὴν ζωὴν σας. Δὲν ὑπάρχει ἄλλος πὺν ν' ἀξίξῃ τόσον τὴν ἐμπιστοσύνην καὶ τὴν ἀγάπην σας ὅσον ὁ Χριστός. Ἐξ ἐκείνων πὺν τὸν ἠκολούθησαν καὶ ἐθεμελίωσαν τὴν ζωὴν των εἰς τοὺς λόγους του, κανεῖς δὲν ἠπατήθη, κανεῖς δὲν μετενόησε. Ὁ Χριστός εἶνε ὁ πλέον ἐμπιστος φίλος.

Χαίρετε, προσφιλῆ μου πνευματικὰ τέκνα, μετὰ

τῶν ὁποίων ἡ χάρις τοῦ ἐν Τριάδι Θεοῦ μὲ συνέδεσε δι' ἀρρήκτων πνευματικῶν δεσμῶν, ἀσυγκρίτως ἰσχυροτέρων πάσης κατὰ σάρκα συγγενείας.

* * *

Δὲν ἐκθέτω ἐδῶ τὰ πεπραγμένα τῆς ληγοῦσης ἐπισκοπικῆς μου διακονίας. Ἐὰν θέλῃ ὁ Θεός, θὰ ἐκδοθῇ ἕνας ἀκόμη τόμος Ἀπολογισμοῦ τῆς τελευταίας 8ης τετραετίας αὐτῆς (1996-1999) καὶ ἐκεῖ θὰ περιληφθοῦν τὰ δέοντα.

Ἀποσυρόμενος παραθέτω τὸ ἐπιτελεσθὲν ἔργον εἰς τὴν δικαίαν κρίσιν καὶ εἰς τὴν κραταιὰν χεῖρα τῆς Θείας Προνοίας. Παρὰ τὴν ἐργώδη προσπάθειαν ἔχει ὀλωσθήποτε τὸ ἔργον αὐτὸ πολλὰς ἐλλείψεις.

Εἶθε ὁ Κύριος νὰ ἐπιβλέψῃ ἰλέφ ὁμματι ἐπὶ τὴν ἀμπελον ταύτην καὶ νὰ φέρῃ καλὸν διάδοχον, ἀξιώτερον ἐμοῦ, ἵνα συνεχισθῇ ἀποδοτικώτερον τὸ ἔργον τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ εἰς τὸ ἄκρον τοῦτο τῆς προσφιλοῦς μας πατρίδος ἐν ἡμέραις χαλεπαῖς, ὅτε ἀκούονται ἤδη οἱ βηματισμοὶ τοῦ ἐρχομένου ἀντιχρίστου. Ἡ Ἐκκλησία πορεύεται ἀνεμπόδιστος πρὸς τὸν θεόν τεθέντα σκοπὸν τῆς. Τὸ ἔργον τοῦ Χριστοῦ συνεχίζεται. Οὔτε ἀπὸ ἡμᾶς ἤρχισεν, οὔτε εἰς ἡμᾶς τελιώνει.

Ἄς μείνωμεν ἅπαντες προσηλωμένοι εἰς τὴν Ὁρθοδοξίαν μας καὶ ἀποφασισμένοι μέχρις ὑστάτης ἀναπνοῆς νὰ κρατήσωμεν ὡς γνώμονα τῆς ζωῆς μας τὸν θεῖον νόμον.

Ἀποχωρῶ, ἀγαπητοί μου, τῆς ἐνεργοῦς ὑπηρεσίας, ἀλλὰ δὲν ἀπομακρύνομαι ἀπὸ τὴν προσφιλεῖ μου Φλώριναν. Ἡ ἀγάπη σας συνέχει τὴν καρδίαν μου. Εἰς τὸ ἐξῆς, ὅσοι θέλετε νὰ μὲ συναντήσετε, δὲν θὰ μὲ εὐρί-

σκετε εἰς τὸ κτήριον τῆς ἱ. Μητροπόλεως, ἀλλ' εἰς ἕνα ἄλλο ταπεινὸν ἐνδιαίτημα, τὸ ὁποῖον θὰ μὲ φιλοξενῇ μέχρις οὗτου ὁ Κύριος μὲ καλέσῃ πλησίον του καὶ ἡ ἡρωϊκὴ καὶ μαρτυρικὴ γῆ τῆς Φλωρίνης δεχθῆ τὸ σκῆνωμά μου εἰς τὴν ἱ. μονὴν τοῦ Ἁγίου Αὐγουστίνου.

* * *

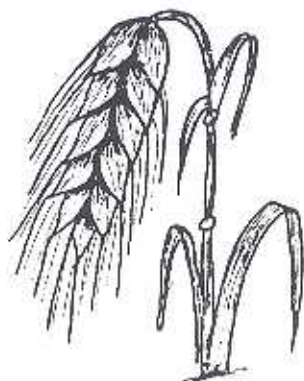
«Δόξα τῷ Θεῷ πάντων ἕνεκεν» (ἱ. Χρυσόστομος).

Συγχωρῶ πάντας καὶ ζητῶ πάντων τὴν συγχώρησιν.

Μνημονεύετέ μου ἐν ταῖς προσευχαῖς, ἵνα ἔχω χριστιανὰ τὰ τέλη τῆς ζωῆς καὶ καλὴν ἀπολογία ἐἰς τὸ φοβερὸν βῆμα τοῦ Χριστοῦ.

Φλώρινα, Ἰανουάριος 2000

† Ὁ Φλωρίνης, Πρεσπῶν & Ἑορδαίας
ΑΥΓΟΥΣΤΙΝΟΣ

ΣΤΑΘΜΟΙ ΤΟΥ ΒΙΟΥ π. ΑΥΓΟΥΣΤΙΝΟΥ

- 1907:** Γεννιέται στις Λευκές τῆς Πάρου.
- 1935:** Γίνεται μοναχός στήν ἱ. μονή Ἀγγελοκάστρου Ἀκαρνανίας καί ἀπό Ἀνδρέας ὀνομάζεται *Αὐγουστῖνος*.
- 1935:** Χειροτονεῖται διάκονος στήν Παραβόλα - Ἀγρινίου ἀπό τόν μητροπολίτη Ἀκαρνανίας Ἱερόθεο καί ὑπηρετεῖ ὡς πρωτοσύγκελλος.
- 1941:** Μετατίθεται στήν μητρόπολι Ἰωαννίνων καί ὑπηρετεῖ ὡς ἱεροκήρυκας ὑπὸ τόν μητροπολίτη Σπυρίδωνα, τόν μετέπειτα ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν.
- 1942:** Μετατίθεται στήν μητρόπολι Ἐδέσσης, ὅπου καί χειροτονεῖται πρεσβύτερος ἀπό τόν μητροπολίτη Παντελεήμονα.
- 1942:** Τέλος τοῦ ἔτους μετατίθεται στήν μητρόπολι Θεσσαλονίκης μέ διαδοχικὲς ἀποσπάσεις στό Κιλκίς, στή Βέρροια, στήν Ἐδεσσα καί στή Φλώρινα.
- 1943-1945:** Μετατίθεται στήν Κοζάνη, ὅπου ἰδρύει τὴν «Ἐστία συσσιτίων» καί διανέμει κάθε μέρα μέχρι 8.000 μερίδες φαγητοῦ. Ὡς δημοσιογραφικὸ ὄργανο τῆς «Ἐστίας» ἐκδίδει τὴν «Χριστιανικὴ Σπίθα», ποὺ τότε εἶχε τίς ὀνομασίες «Ἀγάπη», «Ἀδελφосὺνη», «Σπίτι τοῦ φτωχοῦ».
- 1946-1947:** Κατόπιν αἰτήσεως τοῦ μητροπολίτου Γρεβενῶν Θεοκλήτου μετατίθεται στὰ Γρεβενά.
- 1947-1949:** Μὲ αἰτησί του κατατάσσεται στό στρατό. Μὲ τὸ βαθμὸ τοῦ λοχαγοῦ ὑπηρετεῖ στήν 15η καί στήν 9η Μεραρχία καί στό Β' Σῶμα Στρατοῦ ὡς διευθυντῆς τοῦ Γραφείου Β' 10 (Θρησκευτικὴ Ὑπηρεσία). Ὅμιλεῖ κάθε ἑβδομάδα ἀ-

πὸ τὸ Σταθμὸ Λαρίσσης. Ἐκδίδει τὸ περιοδικὸ «Ὁ Χριστιανὸς Στρατιώτης».

- 1949-1951:** Ὑπηρετεῖ ὡς ἱεροκήρυκας στὴν μητρόπολι Καρυστίας καὶ Σκύρου.
- 1950:** Τυπώνει τὸ πρῶτο βιβλίον του «Κοσμᾶς ὁ Αἰτωλός».
- 1951:** Διώκεται ἀπὸ τὸν μητροπολίτη Καρυστίας Ἀνανία, τίθεται στὴν διάθεσι τῆς Ἱ. Συνόδου, καὶ ἀπὸ τὸν ἀρχιεπίσκοπο Σπυρίδωνα διορίζεται ἱεροκήρυκας στὴν ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν, ὅπου ὑπηρετεῖ 17 χρόνια ὑπὸ 5 ἀρχιεπισκόπους.
- 1967:** Ἐκλέγεται ἐπίσκοπος καὶ χειροτονεῖται μητροπολίτης Φλωρίνης, Πρεσπῶν καὶ Ἑορδαίας.
- Ἐπανεκδίδει ὡς ὄργανο τῆς μητροπόλεως τὸ περιοδικὸ «Σάλπιγξ Ὀρθοδοξίας».
  - Χρημάτισε 5 φορές συνοδικὸς μητροπολίτης.
  - Χειροτόνησε δεκάδες κληρικούς.
  - Ἰδρυσε Ἐκκλησιαστικὴ Σχολὴ στὴ Φλώρινα.
  - Ἰδρυσε πολλοὺς συλλόγους, ἓνα μοναστήρι καὶ τὴν ἱεραποστολικὴ ἀδελφότητα «Ὁ Σταυρός».
  - Ἐκτίσσε δεκάδες ναοὺς καὶ ἰδρύματα (οἰκοτροφεία, γηροκομεῖο, κατασκηνώσεις κ.ἄ.).
  - Ἰδρυσε τὸν ραδιοφωνικὸ σταθμὸ «Ὁ ἱερός Χρυσόστομος».
  - Ἐχει ἐκδώσει 85 βιβλία καὶ πολλὰ περιοδικὰ κατὰ τόπους.
  - Ἐγραψε 557 ἐγκυκλίους.
  - Κήρυξε σὲ πολλὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος.
- 1999:** Στις 9 Δεκεμβρίου ὑποβάλλει αἴτησι παραιτήσεως ἀπὸ τὰ καθήκοντά του λόγω γήρατος ἔχοντας ὑπηρετήσει ὡς μητροπολίτης Φλωρίνης 32 καὶ μισὸ χρόνια.
- 2000:** Στις 15 Ἰανουαρίου ἀποχωρεῖ τῆς ἐνεργοῦ διακονίας.

- Μετά την παραίτησί του συνεχίζει νὰ ἐκδίδῃ τὰ περιοδικὰ «Χριστιανικὴ Σπίθα» καὶ «Κυριακὴ» (φυλλάδιο - κηρυκτικὸ βοήθημα γιὰ κληρικούς).
  - Ἐπισκέπτεται ἐνορίες τῆς μητροπόλεως Φλωρίνης, εὐλογεῖ τὸ ἐκκλησίασμα, ἀπευθύνει λίγα σύντομα λόγια, καὶ διανέμει τὸ ἀντίδωρο.
  - Ἐκκλησιάζεται τακτικὰ στὴν ἰ. μονὴ Ἁγίου Αὐγουστίνου Φλωρίνης, εὐλογεῖ τὸ ἐκκλησίασμα καὶ διανέμει τὸ ἀντίδωρο.
  - Δέχεται καθημερινῶς ἐπισκέπτες ποὺ ζητοῦν τὴν εὐλογία του.
  - Παρακολουθεῖ δημοσιεύματα τοῦ τύπου.
  - Προσυπογράφει τὸ αἶτημα τῆς Ἱ. Συνόδου γιὰ διενέργεια δημοψηφίσματος γύρω ἀπὸ τὸ θρήσκευμα στὶς ταυτότητες.
  - Εἶνε κατὰ τῶν νέου τύπου ταυτοτήτων.
  - Τὸν Ἰούνιο ἐπισκέπτεται τὴν γενέτειρά του Πάρο.
  - Στὶς 26 Νοεμβρίου εἶνε μεταξὺ τῶν κληρικῶν ποὺ τιμήθηκαν ἀπὸ τὴν Ἱ. Σύνοδο γιὰ τὴν «ἀντίστασι τῆς ἀγάπης» στὰ χρόνια τῆς Κατοχῆς.
- 2004:** Ἡ ἰ. Μητρόπολις Φλωρίνης σὲ συνεργασία μὲ τὸ Α.Π.Θ. ἐκδίδει πρὸς τιμὴν τοῦ Τόμο μὲ ἐπισημονικὲς καὶ ἄλλες ἐργασίες.
- 2007:** Συμπλήρωσε τὰ ἑκατὸ ἔτη.
- 2009:** Στὶς 15 Ἰανουαρίου συμπληρώθηκαν δέκα ἔτη ἀπὸ τὴν παρίτησί του.
- 2010:** Στὶς 3 Αὐγούστου ὑφίσταται ἐγκεφαλικὸ ἐπεισόδιο, στὶς 28 ἐκδημεῖ ἀπὸ τὸν παρόντα κόσμον, στὶς 30 τελεῖται ἡ ἐξόδιος ἀκολουθία στὸν μητροπολιτικὸ ναὸ Ἁγ. Παντελεήμονος καὶ ἐνταφιάζεται στὴν ἰ. μονὴ Ἁγ. Αὐγουστίνου Φλωρίνης.

Τό σκίνωμα τοῦ Γέροντος (28-8-2010).

Τό ἀπέριττον μνήμα του.